

Ermenistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin hərbi müstəvisində həll ehtimalının getdikcə artması həm beynəlxalq miqyasda, həm də işğalçı Ermənistanın özündə etiraf edilməkdədir. Əsas səbəb isə, bütün çağırışlara rəğmən, Ermənistanın danışıqlar prosesində konstruktiv mövqe nümayiş etdirməkdən yayınmasıdır.

Bu durumda savaşın istənilən an başlaya biləcəyini rusiyalı politoloq Qriqori Trofimçuk Ermənistan mediasına müsahibəsində xüsusi olaraq vurğulayıb.

Ekspert hesab edir ki, artıq beynəlxalq ictimaiyyət, o cümlədən də Rusiya baş verənlərin məsuliyyətinin Ermənistan üzərində olduğunu yaxşı bilir: "Bu durumda, düzdür, danışıqlar prosesi hələ ki qalır, lakin Azərbaycan danışıqlarının yekununda heç nəyə nail olmasa, Qarabağ ətrafında böyük və kiçik toqquşmalar baş verəcək". Onun sözlərinə görə, yeni müharibə daha pis olacaq, bu baxımdan, tərəflər sülhə aparan danışıqların davamına hələ də ümid edir: "Proses yalnız konkret qərarlar zamanı təpənəcək, formal söhbətlər heç nəyə yaramır. Formalizm birbaşa müharibəyə aparır. Azərbaycanda əhalinin bütün təbəqələri vuruşmağa hazırdır. Bu da vətəndaş cəmiyyətində həmrəyliyin nadir nümunəsidir. Ermənistan bu amili unutmalıdır". Torfimçuk hesab edir ki, Ermənistan mövcud "həll planları"ndan daha çox, Azərbaycandan narahat olmalıdır: "Çünki Azərbaycan heç vaxt sakitləşməyəcək və onu gözləmək lazım deyil ki, Bakının təzyiqi getdikcə zəifləyəcək. Azərbaycanı ən çox əsəbiləşdirən 2016-cı ildə "aprel müharibəsi"ndən sonra da danışıqların heç bir nəticə verməməsidir". Həqiqətən də aprel döyüşlərindən sonra Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı danışıqlar intensivləşsə də, əksəriyyətinin gözləntilərinin əksinə olaraq, irəliləyiş əldə olunmadı. Yaranmış mənzərə - danışıqların, gözləntilərin yenidən fiaskoya uğraması isə Azərbaycanın maraqlarına uyğun gəlmir. Bu səbəbdən, növbəti dəfə aprel ayında yaşanan müharibəyə, hətta daha güclü hücumla ehtiyac olduğu barədə fikirlər bildirilir. Əksər ekspertlər hesab edir ki, Bakı İrəvanın qeyri-konstruktiv mövqe nümayişi ilə

prosesi süni surətdə uzatmaq istəyi ilə barışmaq niyyətində deyil. Hazırda Ermənistanı diplomatik, hüquqi, iqtisadi və hərbi-siyasi baxımdan tamamilə təcrid vəziyyətinə salan Azərbaycan işğal siyasətinə son qoymaq üçün istənilən vaxt savaşa başlamağa da tam hazırdır. Azərbaycanın iqtisadi-hərbi qüdrəti bu gün Ermənistanı qısa zaman kəsiyində döyüş meydanında kəskin məğlubiyyətə uğratmağa imkan verir. Buna baxmayaraq, təcavüzkar siyasətindən əl çəkməyən Ermənistan danışıqlar prosesində qeyri-konstruktiv mövqe nümayiş etdirir, razılaşdırılmış prinsiplərdən vaxtaşırı imtina edir, müxtəlif bəhanələrlə mövcud status-kvonu qoruyub saxlamağa, danışıqları uzatmağa çalışır. Yuxarıda qeyd olunduğu kimi, bu hal da, öz növbəsində, savaşı tətikləyən başlıca amil qismində çıxış edir. Bu durumda İrəvan onu nəzərə almağa məcburdur ki, bütün parametrlər baxımından işğalçı dövlətin ordusundan üstün olan Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Ermənistan ərazisində bütün hədəfləri vurmaq, düşmənin zəbt etdiyi ərazilərimizdəki mövqelərini sıradan çıxarmaq iqtidarındadır. Bunu Ermənistanın keçmiş müdafiə naziri Vağarşak Harutyunyan da açıq etiraf edir. O, xüsusən Naxçıvan istiqamətindən Azərbaycanın sərt zərbələr endirə biləcəyini vurğulayıb: "Bakı burada (Naxçıvanda-red) mövqeyini xeyli gücləndirib. Həm də nəzərə alaq ki, Azərbaycan-Türkiyə ittifaqı öz global siyasətini həyata keçirir". O qeyd edib ki, indi vəziyyət dəyişib: "Hazırda onlar Naxçıvan sərhədlərindən Ermənistan üzərinə geosiyasi, hərbi, siyasi təzyiq həyata keçirirlər ki, erməni tərəfi Qarabağ məsələsində güzəştlərə getsin. Onların fikrincə, güzəşt isə bizim Qarabağı təhvil verməyimizdir". Harutyunyan bildirib ki, Azərbaycan Naxçıvan sektorunu gücləndirib: "Onlar Naxçıvanı

Qarabağda yeni savaş xəbərdarlığı Ermənistanı qarışdırdı - İrəvan Azərbaycan Ordusunun genişmiqyaslı təlimlərinin "planlaşdırılmamış aqressiyaya çevrilə biləcəyindən" ehtiyat edir...

nı gücləndirib, silah gətiriblər ki, İrəvan elçətən olsun. Bunu da bacarıblar".

Digər erməni siyasi analitik Karen Bekaryan da həyəcan təbili çalanlar sırasındadır: "Azərbaycan həmişəki kimi təkəbbürlüdür, daha doğrusu, gücünə indi çox arxayındır. Bənzər münasibət və davranış dil savaşı, sadəcə böyük danışma deyil. Azərbaycan Ermənistan ictimaiyyəti və beynəlxalq ictimaiyyətin reaksiyasını və bu reaksiyanın operativliyini sınaqdan keçirir. Bunu izah etməyə ehtiyac varmı? Həmçinin izah etməyə ehtiyac varmı ki, bənzər "sınaq" Azərbaycanın nəyini lazımdır? Yenidən iddia etməyə məcburam, bu gün ölkəmiz xarici siyasət cavabdehliyinə sahib deyil, sanki hələ rəsmilər var, insanların adları var, cavabdehlər yoxdur. Bu kabusu son verilməlidir və dövlət bütün institutları ilə ordunun arxasında dayanmalıdır. Amma bu yoxdur. O səbəbdən sabah Azərbaycan savaşa başlasa, vəziyyət Ermənistan üçün yaxşı olmayacaq". Bunu rus hərbi analitik Aleksandr Xramçixin də xüsusi olaraq vurğulayıb. O bildirib ki, mayın 18-dən 22-nə qədər Azərbaycan ordusu növbəti böyük hərbi təlimlərindən birini keçirməklə Ermənistanı yenidən xəbərdarlıq edib: "Hərbi təlimlər planlıdır, bənzər hərbi təlimlər üçün klassik hesab olunan ssenarilər oynanılıb. Ermənistan tərəfi ilə əməliyyatlar təhlükəsinin olduğu istiqamətlərdə hərbi təlimlər zamanı genişmiqyaslı hərbi texnika, canlı qüvvə toplan-

ması baş verir. Əlbəttə, hərbi münasibət halında bunu qiymətləndirmək böyük macərə olacaq, çünki o dərhal başqa bir əməliyyata və ya hətta planlaşdırılmamış aqressiyaya çevrilə bilər". Digər bir rus hərbi analitik Pavel Felqenhauer bildirib ki, Qarabağ münaqişəsi halında bu hərbi təlimlər güc nümayiş etdirmək, bununla rəqibi təmkinli etmək, təhrik etmək, təzyiq göstərmək və sayıqlığı yoxlamaq xarakteri daşıyır: "Azərbaycan koronavirusun yayılması zamanı rəqibin sayıqlığını yoxlayır. Təhlükə var ki, bu koronavirus sərhədlərdə sayıqlığı əhəmiyyətli dərəcədə zəiflədə, ölkələrdə xaotik vəziyyət yarada bilər, elə deyilmi?". Ekspert qeyd edir ki, burada Azərbaycanın daha böyük hərbi gücə malik olması faktı da öz rolunu oynayır. O diqqətə çatdırır ki, rəsmi Bakı hələ də konfliktin dinc yolla, yeni qanunlarla həllənməsinə çalışır, lakin bu yolda Azərbaycanın daha böyük hərbi gücə malik olması faktı da öz rolunu oynayır. O diqqətə çatdırır ki, rəsmi Bakı hələ də konfliktin dinc yolla, yeni qanunlarla həllənməsinə çalışır, lakin bu yolda Azərbaycanın daha böyük hərbi gücə malik olması faktı da öz rolunu oynayır.

naya vadar edə bilməz. Amma indiki Ermənistan hakimiyyəti bunu anlaya bilmir. Ermənistanın dövlət sisteminin və cəmiyyətinin sayıqlığı azaltması müəyyən təhlükələr yaradır. Bizim dövlətimiz üçün təhlükəsizlik problemi hələ uzun müddət prioritet olacaq. Bu faktır və biz onu reallıq kimi qəbul etməliyik. Amma Ermənistanın indiki hakimiyyəti hələ də Qarabağ danışıqlarına ciddi yanaşmamaqla savaşı tətikləyir. Rusiya ilə pisləşən münasibətlər də əlavə təhdiddir. Halbuki, Moskvada bizim mövcudluğumuz mümkün deyil. Cəmiyyəti parçalanmağa yönəlik siyasət və ayırıcı xətlər də daha bir təhdiddir. Əlbəttə, dövlətin təhlükəsizliyi səviyyəsinə təsir edən çoxlu digər faktorlar da var və onların hamısı mühümdür. Ancaq göstərilən üç məqam birbaşa bizim üçün sığaldır. Dövlətin təhlükəsizliyi və həyatı problemlər sistemi bir nəfərin emosional duyğularından və nazından asılı ola bilməz. Heç şübhəsiz, yaxın zamanlarda bizi bir sıra təhdidlərin kəskinləşməsi ilə özünü göstərəcək qəliz mərhələ gözləyir. Ermənistanın təhlükəsizliyinin gələcəyi zərbə altına qoyulur". O hesab edir ki, bu durumda Azərbaycanın savaşa başlaması Ermənistan üçün növbəti böyük zərbə olacaq. Elə ehtiyatda olan general-leytenant Yaşar Aydınov da bildirir ki, Azərbaycan ordusu savaşa çoxdan hazırdır və Dağlıq Qarabağı, ətraf əraziləri işğaldan azad etməyə qadirdir: "Azərbaycan ordusu

əvvəlki illərə nisbətən çox inkişaf edib. İndi ordumuzun dəqiq, uzaq məsafəni vuran, qısa zamanda döyüş vəziyyətinə hazır olan silahları və ordusu var. Sözsüz ki, Qarabağda müharibə yetişib və bu, an məsələsidir. Bu barədə danışan ekspertlər də Azərbaycan ordusunun döyüş hazırlığı səviyyəsini dərk edirlər. Həm də onlar görürlər ki, Azərbaycan ordusu intensiv, irimiqyaslı hərbi təlimlər keçirir, müasir silahlardan istifadə edir. Qısacası, biz döyüşə tam hazır vəziyyətdəyik və düşünürəm ki, müharibə hər an başalaya bilər. Ordumuz düşməni ən ağır zərbələr endirməyə qadirdir. Heç şübhəsiz, müharibə başlasa, Azərbaycan əsgəri silahının gücü ilə buna mütləq nail olacaq".

Daha əvvəl Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi də ordumuzun işğal olunmuş əraziləri azad etmək üçün güc tətbiq etmək hüququndan mütləq istifadə edəcəyini və bunun 2015, 2016 və 2018-ci illərdəki ilə müqayisədə daha sarsıdıcı və dağıdıcı olacağını açıqlayıb. Müdafiə Nazirliyinin bu açıqlamasını ekspertlər də müharibə anonsu olaraq qiymətləndirir. Bütün bunlar bir daha yeni Qarabağ savaşının istənilən an başlaya biləcəyini istisna etmir. Amma nəticənin bu dəfə fərqli olacağını Ermənistanda da yaxşı dərk edirlər.

Tahir TAĞIYEV
Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə çap olunur.